

Supreme Court, referring to legal doctrine and international case law, decided that domain names are covered by the property regime, as the ownership of a domain name can be an economically valuable asset, has the same functions as trademarks and can be alienated.

Summarizing the above, the following conclusions can be reached.

A domain name can perform separate functions of objects of intellectual property rights on the Internet, in particular, means of individualization.

The list of objects of intellectual property rights in the Civil Code of Ukraine is not exhaustive, therefore, under certain conditions, domain names cannot be excluded as objects of intellectual property rights.

There is no unanimous opinion regarding the definition of the place of domain names among objects of civil rights, and therefore the legal nature of domain names requires further research, and the legislation of Ukraine – systemic changes regarding the definition of the legal regime of domain names.

References

1. On protection of rights to signs for goods and services: Law of Ukraine N 3689-XII dated 15.12.1993. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>.

2. Brann. The Swedish Supreme Court rules that The Pirate Bay domain name is property that can be forfeited. URL: <https://www.brann.se/en/2018/01/15/the-swedish-supreme-court-rules-that-the-pirate-bay-domain-name-is-property-that-can-be-forfeited/>.

УДК 349.2(043.2)

Черноус С.М., к.ю.н., доцент,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
м. Київ, Україна

ПРО БЕЗПІДСТАВНІСТЬ СКАСУВАННЯ ТВОРЧИХ ВІДПУСТОК

27 грудня 2022 року було зареєстровано законороект № 8313 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань» [1] (далі – Проєкт 8313), положення якого, на нашу думку, мають дискусійний характер. Аналіз Проєкту 8313 дозволяє автору ствердитися у думці, що вкотре здійснена спроба вирішити питання співвідношення (переваги) ринкових і соціальних засад у регулюванні трудових відносин не на користь останніх. Так, однією з новацій зазначеного законопроєкту є виключення норм щодо творчих відпусток. Варто зауважити, що автори Проєкту 8313 не знайшли за необхідне окремо обґрунтувати доцільність та необхідність пропонуваного виключення. З пояснювальної записки до законопроєкту, у якій нормотворці доводять необхідність його прийняття,

впливають лише узагальнені формулювання про потребу «модернізації» законодавства України, що регулює питання надання та використання відпусток, а також «деяких інших сфер законодавства про працю України ... з урахуванням змін його окремих положень, що відбулися в останні роки, досвіду пандемії COVID-19, реалій військового стану та необхідності швидкого післявоєнного відновлення країни», а також те, що «деякі положення законодавства про відпустки взагалі застаріли, не відповідають сучасним тенденціям, створюють додаткове адміністративне навантаження на роботодавців, працівників та органи державної влади, гальмуючи розвиток національної економіки» [2]. В світлі викладених аргументів, не зрозумілими залишаються мотиви авторів Проекту 8313, щодо необхідності виключення творчих відпусток. Припускаємо, що такими можуть виступати «застарілість» та «несучасність» законодавства про відпустки та «створення додаткового адміністративного навантаження на роботодавців».

У зв'язку з прийняттям 15 листопада 1996 року Законом України «Про відпустки», статтею 16 якого було встановлено творчі відпустки, Законом України від 18 вересня 1998 року «Про внесення змін, що стосуються відпусток, до Кодексу законів про працю України» [3] у статті 77 КЗпП було закріплено норми про творчі відпустки в редакції, що діє і на сьогодні. Крім вказаних актів, відносини щодо надання творчих відпусток регулюються постановою Кабінету Міністрів України від 19 січня 1998 року № 45 «Про затвердження умов, тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток» [4]. Не зважаючи на двадцятип'ятирічну історію правового регулювання творчих відпусток в Україні, накопичилася ціла низка проблем правового характеру, які так і не було остаточно вирішено. У науковій літературі на таких питаннях неодноразово акцентувалася увага. Так, Денисюк О.О., наголошує на таких проблемах: невідповідність сучасним потребам практики творчої праці; порушення принципу законності у сфері правового регулювання творчих відпусток; відсутність законодавчого визначення поняття «творча відпустка»; вузьке коло правових підстав для надання; відсутність законодавчого урегулювання питання щодо наслідків нецільового використання творчих відпусток [5, с. 342–347]. Спроби фрагментарно вирішити окремі з зазначених проблем мали місце. Зокрема, законодавцем було конкретизовано право деяких категорій працівників на вказаний вид відпусток шляхом його закріплення на рівні спеціальних законів. Серед таких, наприклад, педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники, які мають право на творчу відпустку строком до одного року не більше одного разу на 10 років із зарахуванням до стажу роботи (частина 1 статті 54 Закону України «Про освіту» [6]), поліцейські (частина 2 статті 92 Закону України «Про Національну поліцію» [7]), державні

службовці (частина 2 статті 58 Закону України «Про державну службу» [8]), професійні творчі працівники закладів культури (частина 2 статті 30 Закону України «Про культуру» [9]). Також постановою Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 149 «Про внесення змін до умов, тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток» [10] було приведено у відповідність до законодавства про освіту найменування ступеня освіти, для здобуття якого виконується дисертація, що є підставою для надання творчої відпустки та унормовано особливості механізму реалізації надання творчих відпусток професійним творчим працівникам закладів культури для провадження творчої діяльності. Інші ж проблеми ще потребують свого розв'язання.

З урахуванням викладеного виникають питання про те, чи може наявність таких проблем слугувати об'єктивною підставою для скасування означеного виду відпусток у цілому, чи нормотворець має за мету скасувати такий вид відпусток тільки на рівні загального законодавства, адже Проектом 8313 не передбачено внесення змін до спеціальних законів? Варто зауважити, що виключення загальної норми статті 16 Закону України «Про відпустки» потягне за собою скасування загального механізму реалізації права на таку відпустку, адже постанову Кабінету Міністрів України від 19.01.1998 р. № 45 було прийнято на виконання саме цієї статті закону. Отже, для тих категорій працюючих, для яких на рівні спеціального закону закріплено право на творчу відпустку, але не встановлено іншого (спеціального) механізму його реалізації, таке право носитиме декларативний характер.

Зауважимо, що у багатьох зарубіжних країнах творчі відпустки (в різних країнах вони йменуються неоднаково) встановлені на законодавчому рівні. Так, Трудовий кодекс Литовської Республіки містить норму, що регулює відносини по наданню творчих відпусток (стаття 136). Зокрема, встановлено, що у випадках, визначених цим кодексом, нормами трудового законодавства або за домовленістю між працівником і роботодавцем, працівникові може надаватися творча відпустка тривалістю до дванадцяти місяців для створення художнього твору або наукової роботи. Питання виплати заробітної плати та зарахування тривалості творчої відпустки до робочого року для отримання щорічної відпустки визначаються нормами трудового законодавства та угодами сторін [11]. Право на такий вид відпустки мають і державні службовці: за домовленістю між державним службовцем і роботодавцем державному службовцю може надаватися творча відпустка до дванадцяти місяців для створення художнього твору, наукової роботи. Державному службовцю може бути надано відпустку, наприклад, для написання дисертації [12]. Встановлено відповідні цільові відпустки і Законом Республіки Польща «Про вищу освіту і науку». Зокрема, статтею 130 вказаного акту

врегульовано право академічного викладача отримати: оплачувану відпустку тривалістю до одного року для наукових цілей не частіше ніж раз на сім років (для тих, хто має принаймні докторський ступень); для підготовки докторської дисертації – оплачувану академічну відпустку не більше 3 місяців; оплачувану відпустку для завершення навчання, наукового або викладацького стажування закордоном, участь у конференціях або участь або участь у спільному науковому дослідженні, що проводяться з іноземною організацією на підставі договору про наукове співробітництво та інші [13]. Натомість у РБ у 2007 році статтю, що регулювала творчі відпустки було скасовано [5, с. 343], для написання ж дисертацій, підручників працівники мають можливість використати відпустку без збереження заробітної плати не більше 30 календарних днів, якщо інше не передбачено колективним договором, угодою, наймачем. То який досвід варто наслідувати? Видається – відповідь очевидна. На наше переконання, позиція про необхідність скасування творчих відпусток є хибною.

Грунтуючись на постулаті, що основним фактором соціально-економічного розвитку країни є людський капітал, ще раз наголосимо, що саме вільний час (у розумінні – вільний від роботи) є визначальною умовою формування людського капіталу, оскільки саме він, крім іншого, надається з метою набуття та генерації нових знань. Відповідно, саме на збереження вільного часу та створення умов для його збільшення мають спрямовуватись реформи, що відбуваються в державі [14, с. 100–102]. Отже, інститут творчих відпусток має бути збережено, а механізм реалізації права на означений вид відпусток – удосконалено з урахуванням теоретичних розвідок в галузі трудового права та передового досвіду правового регулювання творчих відпусток прогресивних демократичних країн.

Література

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань: законпроект № 8313 від 29.12.2022 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1592242> (дата звернення: 13.02.2023).

2. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань» від 29.12.2022 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1592248> (дата звернення: 13.02.2023).

3. Про внесення змін, що стосуються відпусток, до Кодексу законів про працю України: Закон України від 18 вересня 1998 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-14#Text> (дата звернення: 13.02.2023).

4. Про затвердження умов, тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток: постанова Кабінету Міністрів України від 19.01.1998 р. № 45. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/45-98-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.02.2023).

5. Денисюк О.О. Проблеми правового регулювання творчих відпусток. Митна справа. 2015. № 5(2). С. 342–347.

6. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 13.02.2023).

7. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 13.02.2023).

8. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 13.02.2023).

9. Про культуру: Закон України від 14 грудня 2010 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> (дата звернення: 13.02.2023).

10. Про внесення змін до умов, тривалості, порядку надання та оплати творчих відпусток: постанова Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 р. № 149. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/149-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.02.2023).

11. Lietuvos Respublikos Darbo Kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas. 2016 m. rugėjis 14 d. Nr. XII-2603. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/10c6bfd07bd511e6a0f68fd135e6f40c/asr> (дата звернення: 14.02.2023).

12. Valstybės tarnybos departamentas Rekomendacija dėl valstybės tarnautojų atostogas reglamentuojančių teisės aktų nuostatų taikymo Atnaujinta 2022-02-01 Vilnius 20 p. URL: https://portalas.vtd.lt/upload/Rekomendacijoms/rekomendacija_del_atostogu_2022-02-01.pdf (дата звернення: 14.02.2023).

13. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce: Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001668/U/D20181668Lj.pdf> (дата звернення: 14.02.2023).

14. Черноус С.М. Вільний час та його соціальний статус. Правове забезпечення соціальної безпеки в умовах євроінтеграційних процесів: тези допов. учасн. Міжн. наук.-практ. конф. (м. Київ 22 листопада 2019 р.) / за ред. проф. М.І. Іншина, к.ю.н. М.Б. Мельник. Київ: ФОП Маслаков, 2019. С. 100–103.